

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Moč, ki skuša vse kontrolirati, ali "nora" moč ljubezni?

Dejstvo je, da ljudje, četudi združeni v najmočnejše politične stranke ali povežani med seboj na osnovi najmočnejših zmagoslavnih ideologij, nad življenjem in zgodovino nimamo popolne kontrole. Prav gotovo so bili mnogi prizadežani, ker je v Jugoslaviji zmagal komunizem in še nekaj let prej sploh niso pomislili, da bi bilo to možno, a ravno to se je zgodilo. Podobno lahko rečemo za zaton komunizma, za vzpon in poraz Hitlerja, za 11. september 2001, za neresničnost teorij o integraciji in asimilaciji, saj je dejstvo, da se Evropa islamizira. In še bi lahko naštevali. Nikakor nismo varni, že danes bomo morda deležni terorističnega napada. Že čez nekaj dni se bo lahko tudi pri nas zgodila revolucija in se bomo znašli v novem totalitarnem sistemu. Če se to dogaja po svetu, je možno tudi v Sloveniji!

Sanjariti o tem, kaj bi bilo, če bi bilo, je z vidika realnosti sedanjega trenutka lahko zgolj iluzija in zapiranje oči pred kruto resničnostjo. Politika ni teologija ali filozofija, temveč so dnevne odločitve, ki imajo lahko več desetletne, stoletne ali tisočletne posledice. Odloča pa se danes, to uro, ta trenutek. To seveda ne pomeni, da dobri politiki niso podkovani tudi v filozofiji in teologiji, da se ne znajo ustaviti in razmišljati. Brez vizije in strategij je vsaka politika kratke sape. A dejstvo je, da se morajo politiki odločati. Kdor se spusti v politiko v ožjem pomenu besede, si nujno umaže roke, ker vstopi v konkretno

situacijo in rešuje konkretne probleme. Smo v to početje poklicani tudi kristjani? O tem sploh ne bi smelo biti dvoma, saj smo ljudje politična bitja. V demokratični družbi ima vsakdo pravico odločati o skupnih zadevah. Vprašanje, ki se zastavlja, pa je: kako kristjani vstopamo v politiko? Za kakšno politiko se zavzemamo? Kakšen je odnos med vodstvom Cerkve in posameznimi političnimi strankami? So kristjani v politiki zares kristjani? Ali pa se zaradi nabiranja političnih točk za kristjane zgolj deklarirajo in zlorablja religijo v politične namene? Pri tem pa po prepričanju sploh niso kristjani, temveč pripadajo novodobni sinkretistični civilni religiji, ki se ravna po osebnih željah posameznika in ideologiji nevtralnosti, ki je na pohodu in ogroža resnično demokracijo, ki nikakor ni nevtralna. Naloga vodstva cerkve je, da še posebej ostro presoja politike, ki trdijo, da izhajajo iz krščanskega etosa in se deklarirajo za kristjane. Zgled je lahko sv. Ambrož, ki ni dovolil, da bi cesar Teodozij prejel sv. obhajilo, temveč je moral delati javno pokoro, ki je bila takrat v veljavi.

Izkušnje iz preteklosti kažejo, da se ne konča dobro, ko ima posamezna politična stranka

monopol med verniki. Povsem normalno je, da se kristjani angažirajo v levih in desnih, v progresivnih, liberalnih in konservativnih strankah. Mar ne gre za različna stališča, ki so vsa legitimna? Ne le to, temveč kjerkoli smo, bi kristjani morali s pripadniki drugačnih svetovnih nazorov sodelovati pri iskanju rešitev na skupna vprašanja. To sodelovanje ne odpravlja ali zanika razlik, temveč kaže na njihovo spoštovanje. Ta drža je drža dia-

ci. Tudi kristjani, če smo zares kristjani, si nujno prizadevamo za versko svobodo in laično družbo. Sicer prestopamo v krščanski klerikalni totalitarizem, ki nikakor ni v skladu z evangelijem. Seveda pa ne smemo biti naivni in moramo razlikovati med laično državo in laicismom, ki zanika pluralno družbo in določa, kaj je politično korektno na osnovi izključevanja. Torej ima tudi demokracija svoje meje in popolnoma tolerantni le ne moremo biti.

Postavljam si mnoga vprašanja, ki nočejo biti že prikrite trditve. To so vprašanja, na katera ne znam odgovoriti. Kako razumeti politični konflikt, v katerem smo se znašli? Proti komu se borimo? Za kaj se borimo? Je cilj potolči nasprotnika ali je cilj iskanje racionalnih in pametnih rešitev? Je upravičeno, da se vodstvo Cerkve in njeni predstavniki opredelijo za določeno politično stranko? V katerih primerih je vera zlorabljena v politične namene? Kolikšna je lahko odprtost kristjanov v dialogu? Npr. ali lahko dialog postavi pod vprašaj tudi krščanske dogme? Katera so nova zaveznitva in kakšni spopadi se dogajajo znotraj posameznih političnih strank? Ali zmoremo presojsati nasilje, ki se dogaja pod masko demokracije in humanizma? Je napredno, če rinemo v nihilizem? Je svetovljansko, če se norčujemo iz vseh religij in tradicij ali pa, kar je še hušje, jih ignoriramo? Kateri so vzroki za neprestane napade na katoliško Cerkev in krščanstvo in kako kristjani nanje odgovarjamo?

Bogdan Vidmar

"Zgled je lahko sv. Ambrož, ki ni dovolil, da bi cesar Teodozij prejel sv. obhajilo, temveč je moral delati javno pokoro, ki je bila takrat v veljavi."

loga. Zgolj stereotip je, da se liberalci ne bi mogli zavzeti za pravice katoličanov, ko bi bilo izpovedovanje njihove vere ogroženo. Nasprotno, to je nujno, sicer niso več liberal-

Veliko je na svetu še grobosti in nasilja

Nežnost krepi življenje

Nežnost je podlaga življenju. Potem ko jo je razumarska in nasilna kultura zavrnila in utišala, se zopet vrača v razmišljanje in prakso. Izkušnja Božjega razodevanja in življenje Jezusa Kristusa govori o nežnosti Boga, pa tudi kličeta Cerkev in kristjane k življenju nežnosti na vseh področjih. Posebej se nežnost pokaže v trpljenju in stiski.

Kljub vsej poti kulture, ki jo je naredilo človeštvo, je v svetu veliko grobosti in nasilja, pa tudi hrepenenja po tem, da bi našli več naklonjenosti, pozornosti in sprejetosti. V pametnem in zmateriliziranim svetu je sicer veliko komunikacij, vendar pa še več praznine. Potrošniški ljudje jo polnijo na različne načine, z užitki, utapljanjem, hitenjem, hrupom, delom. Tudi spolnost je postala del tega odtujevanja, gola strast, fantaziranje in iskanje burnih trenutnih zadovoljitev. Kjer je zakrita celovita podoba človeka in Boga, nastopijo laži, nadomestki, pa tudi želja po pristnosti in polnem uresničenju. Zato tudi v današnjih ljudeh raste želja po sprejetosti in nežnosti, da bi bili bolj ljudje, prav tako se tudi plaho odpira klic po Bogu in njegovi ljubezni.

Izkušnja nežnosti v Svetem pismu

Sveto pismo odkriva Boga stvarnika, pravičnega, modrega in strogega, pa tudi osvoboditelja, pomočnika in ljubečega. Jasno pove, da vse bivanje izhaja iz Božjega izvira, da je stvarstvo dobro in nosi v sebi pečat ljubezni. Tako je nežnost življenje, tisto, kar omogoča razvoj človeške osebnosti v vseh njenih razsežnostih. V nežnosti se krepijo njegovi odnosi z drugimi in z Bogom. Ustvarjeni smo kot moški in ženske, to je po podobi nežnosti, da bi bil ta odnos globoko občutljiv, prav tako tudi odnos do Boga. Potem je prišla katastrofa greha in nezupanja ter upora, v kateri je bila zopet najbolj napadena prav nežnost in s tem tudi življenje. Bog je v svoji svobodi dopustil ta greh, ven-

dar ni odstopil od svoje ljubezni, ko se je strogo in nežno bližal človeštvu in ga vabil v zavezni odnos. Izajja je lepo zapisal: "Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi one pozabile, jaz te ne pozabim". Iz 49, 15

V Novi zavezi se je Bog v Jezusu Kristusu z vso nežnostjo približal v življenje ljudi. Že pri prihodu na svet je bil tudi sam deležen

te ljubezni. Zlasti vzhodni teologi poudarjajo, da sta pri prihodu na svet pričakala mati Marija in prijatelj, Janez Krstnik. Jezus je deloval v moči nežnosti, še posebej, ko se je sklanjal k ubogim in h grešnikom, zlasti pa, ko je vzel nase ves greh in hudobijo človeštva, da bi jo s svojim trpljenjem, ljubeznijo in odpuščanjem spremenil v dar življenja in odpuščanja. Kot spomin na svojo nežnost je učencem dal zapoved ljubezni in postavil zakramente, da bi se skozi čase

Kdor je dobil dar nežne ljubezni v svoji družini in skupnosti, jo more razvijati in podarjati naprej. Kje naj se naučimo nežnosti? Prav gotovo v družini in v skupnosti, zlasti v Cerкви.

uresničevala v življenju ljudi. Nežnost kot pomoč v bolečini Nežen je tisti, ki zna pomagati drugemu, še posebej,

ko je v težavi in stiski ter potrebuje bližino in toplino. Trpljenje ogroža in uničuje človeka, obenem pa ga tudi očisti in odpira. Zato se usmeri na bistveno in sprejme dar ter bližino ljudi, ki mu želijo, da bi spet polno zaživel, pa tudi sam čuti ljudi na nov način, je bolj naklonjen in pristen. Koliko nežnosti pokaže mati do bolnega otroka, doživijo jo starejši ljudje, ko so deležni skrbi in pozornosti. Nežnost je tudi pomoč v drugih stiskah, da znamo začititi težave ljudi in jih obdati v ljubezen ter naklonjenost. Zato nežnost povsod varuje življenje.

Človek, ki je odprt za drugega, je v svoji globini nežen. To je predvsem duhovni odnos, pa tudi telesni, ker zavaruje in obda celega človeka v svojo ljubezen in naklonjenost. Z nežnostjo povemo človeku, da ga imamo radi in mu želimo, da bi živel v vsej polnosti. Nežnost tako drži življenje. Mrtve stvari pa niso nežne, jih ne moremo obdati z navdihom življenja. Iz intimne nežnosti med možem in ženo se

poraja tudi novo življenje, človek je sprejet od svojega začetka, v tem duhu se more tudi celovito razvijati.

Sprejeti ljudi in Boga

Nežnost tudi pomaga, da sprejmemo druge take, kot so, in jim omogočimo pristno življenje v pogledu, kot jih gleda Bog. Nežnost je povezana s spontanostjo in svobodo, da se morejo drugi odzivati v vsej pristnosti in jih ni strah prositi za pomoč ter ljubezen. V tako obdarjenem srcu se razvije naklonjenost do sveta, ljudi in do Boga. Če bi imeli več nežnosti, bi bilo več pozitivnega odnosa do ljudi, časa, družbe, tudi do nasprotnikov. Znali bi videti v njih, kar je dobro, in ohraniti njihovo skrivnost ter dostojanstvo. Filozof Marcel je zapisal, da ljubiti pomeni reči: dobro, da si. Lahko gremo še naprej, lju-

biti in biti nežen pomeni reči drugemu, da za nas ne bo nikoli umrl. Tudi odnos do Boga je prežet z nežnostjo. Z veliko ob-

zirnostjo in potrpljenjem nagovarja našo vest in stopa v naše življenje, včasih tudi zelo jasno, drugič po ljudeh in dogodkih, celo po sanjah in drugih sporočilih. Del nežnosti so tudi njegove zapovedi in naročila, vsa Božja beseda, ki nas nagovarja na tako osebno in dostojanstven način. Poudarili smo nežnost zakramentov in še posebej evharistije, ko se nas želi Božja milost dotakniti na otipljiv in dostopen način za naše dožemanje. Tudi sama stvarnost Cerkve je postavljena in posvečena, da bi živel Jezusovo nežnost, da bi bili v njej ljudje sprejeti, ljubljani in obdarovani za življenje v polnosti. Poseben izraz njene nežnosti je Marija, ki je Mati Cerkve in posrednica Božjega usmiljenja ter topline.

Vse človeško gre skozi nežnost

Kjer ni nežnosti in resnične vere, peša tudi življenje. To opažamo ob alarmu neživljenja in praznini, ki se vzpostavlja. Namesto nežnosti nastopita nasilje in cinizem. Veliko grobosti in hudobije se vsak dan zgrinja v naše domove po televiziji, filmih, šok sporočilih, po glasbi, pornografiji in še marsičem. Zato je pomembno obnoviti vero v Boga in njegovo ljubezen. Potem bomo zopet odprti za darovanje v ljubezni in medsebojno pomoč. Poklicani smo k nežnosti, pa naj gre za odnos v družini, službi, skupnosti ali za pozornost do ubogih, mladih in starih. Tudi duhovniki so in morajo biti nežni v svoji službi in življenju.

Nežnost je treba gojiti

Kdor je dobil dar nežne ljubezni v svoji družini in skupnosti, jo more razvijati in podarjati naprej. Kje naj se naučimo nežnosti? Prav gotovo v družini in v skupnosti, zlasti v Cerкви. Duhovni pisatelji poudarjajo, da je človek najbolj nežen, kadar molli. Tedaj se odpre in občuti Božjo nežnost, da jo more tudi sam zaživet in deliti drugim. Božja ljubezen v zakramentih in molitvi zdravi strahove in rane, podobno deluje tudi Božja beseda. V sprejemanju Božje nežnosti dobivajo ljudje občutek medsebojne pripadnosti, pomoči in odgovornosti drug za drugega. Najtežje rane pa nastanejo takrat, ko človek potrebuje in si želi ljubezni, da bi bil sprejet in zavarovan, pa tega ne dobi ali je celo zavržen. Mnogi ljudje tako kličejo na pomoč in jih bolj malo slišimo. Tako smo zopet pri izviri, pri Božji ljubezni in nežnosti in pri družinski ljubezni in nežnosti. Kolikor bomo okrepili svojo vero, toliko več bo ljubezni in nežnosti v skupnostih in v družinah, več bo zdravja in naklonjenosti, ki more ozdraviti rane ter prinesiti upanje za nove korake podarjanja in nežnosti.

Primož Krečič

Uničevanje mitov o Katoliški Cerkvi (1)

Inkvizicija

Najbrž se marsikdo še spomni dejanja blaženega Janeza Pavla II. izpred trinajstih let, ko je v jubilejnem letu 2000 obhajal spravno slovesnost, pri kateri je prosil odpuščanja za vse oblike "protipričevanja in škandalov", ki so se v času dveh tisočletij zgodili v katoliški Cerkvi, tudi tistih, ki jih gre pripisati zdaj že pokojni "Sveti inkviziciji". Ob tem skoraj vsakdo najprej pomisli prav na drugo besedo tega imena, na "inkvizicijo", cerkveno sodišče, ki naj bi izrekalo hitre, površne in pristranske sodbe, potem pa obsojence množično mučili in pobijalo. Treba je zadeve pregledati zelo natančno, česar se je zavedal tudi pokojni papež, ki je zahteval, da se zadeve – glede inkvizicije – temeljito raziščejo, kar so strokovnjaki tudi naredili. Seveda je propaganda v času naredila svoje po znanem načelu: "Laži, laži, nekaj bo že ostalo". Nekaj oz. veliko je tako res ostalo. Prav zato je treba ponavljati še nasprotno, torej resnična dejstva. Morda pa jih bo vendarle kdo prebral in se prepričal, da so stvari v resnici šle drugače, kot so ga učili v šoli. Vera sloni tudi na "izročilu starih", ki pa ga je treba iskati in najti, ko pa ga najdemo, je spet stvar vere, da ga sprejmemo, ker verjamemo, da je res tisto, kar pravi. Kako je torej s to inkvizicijo? Kot prvo, so ji bili nekaj povsem tujega skrajšani postopki z vnaprej določeno in nespremenljivo obsodbo. Takrat je bilo pravo nekaj resnega in pravniki, ki so postopke

zadeve precej hujše. Takole pravi Black: "Mučenje je bilo zelo selektivno, fizično manj agresivno in manj grozno ter fantazično". Temu pritrjuje tudi John Tedeschi (*Il giudice e l'eretico. Studi sull'Inquisizione romana, Vita e pensiero*), ki pravi, da nikakor ni šlo za "karikaturu prava" ali "za predor groze", kakor so rimsko inkvizicijo nekateri označevali. Inkvizicija je seveda trajala več stoletij in segla tudi v Novi vek, za katerega trdi zgodovinarica Anne Shutte, da je inkvizicija nudila "najboljše kriminalno pravo v tedanji Evropi". To je seveda zelo v nasprotju s sliko, ki smo jo dobili. Ta izkrivljena podoba inkvizicije je delo protestantske propagande, ki se je za dosego cilja posluževala karikatur in kratkih pamfletov. Prav te karikature še dandanes najdemo tudi v šolskih knjigah. Kaj pa znamenita španska inkvizicija? Moramo vedeti, da je postopek lahko potekal na dveh ravneh – na cerkveni in civilni ravni. Na prvi gotovo, se je pa pogosto zgodilo, da je bil obtoženec izročen civilnim oblastem. Te so potem lahko izvršile tudi smrtno obsodbo, ne cerkvene. Španska inkvizicija se je tu posebej "izkazala", a nikakor ne moremo govoriti o tako velikih številkah, kot nam jih predstavljajo. Temu pretiravanju in drugim potvarjanjem dejstev, ki so ga začeli zlasti Angleži, so Španci nadeli ime "črna legenda" (leyenda negra), ta označba pa se je nato razširila in jo danes pogosto uporabljamo, ko želimo povedati, da je pojmovanje določene zgodovinske tematike izkrivljeno. Če damo skupaj vse evropske inkvizicije, lahko sklepamo (glede na to, da je najokrutnejša, španska, usmrtila od dva do tri tisoč ljudi), da je bilo

včasih tudi na račun drugih. Zablodili smo v sanjsko družbo, želimo biti preskrbljeni, uživati, se izogibati trpljenju in živeti čim bolj na lahko. Čeprav obstajajo ideje o solidarnosti in dobroti, te ne sežejo prav globoko, bolj očitne po so sebičnost, brezčutnost in tudi škodoželjnost. Svet sebičnega grabljenja dobrin in užitek je tako preplaval vse plasti mišljenja in kulture, da smo skoraj nezavedno prepojeni z njim. Za tem pa se odpira realizem kreditov, stečajev, državnega dolga in kupi neodgovorno porabljenih sredstev, tudi na račun prihodnjih generacij. Egoizem še vedno veča bogastvo nekaterih posameznikov, več pa se revščina delavcev, brezposelnih, manjših podjetnikov in kmetov. Za tem zlom, ki se vidi navzven, je prisotno še tako imenovano 'politično zlo' iz prejšnjega režima, ki je imel v bit svojega obstoja vgrajeno nasilje in strah. Temu zlu se postavlja po robu drugo zlo, sicer manjše, vendar z istim predznakom. Bojujeta se med seboj za vpliv v družbi in si pri tem škodita do onemoglosti. Če eni naredijo kaj dobrega, to drugi oblatijo in obratno. Na osnovi tega boja postaja družba vedno bolj polarizirana ali pa še bolj apatična in nezadovoljna. Poleg tega so še druge družbe in sile, ki se vpletajo v boj za prevlado. Verjetno nas bo ta boj še dolgo imel v kleščah, da ne bomo mogli shoditi kot država in tudi na ekonomskem področju. V teh razmerah je zelo pomembna vloga duhovnosti in vere, da delujemo v smeri odrešenja. Ni lahko začeti drugačne poti življenja, mišljenja in odnosov v družbi, ki je prepletena s predsodki in zlom. Mnogi ljudje so obupali, želijo si ven iz tega, mladi so se začeli preseljevati v tujino, drugi hočejo vzeti pravico v svoje roke in v jezi razbijati vse povprek. Toda še ni videti resnične želje po spremembi in izhodu. Morda se ogrevamo za to, da bi začeli spreminjati duha, misli in odnose, da bi se soočili z zlom in ga ustavili.

Ob pogledu na sodobno družbo, ki še vedno živi v blišču potrošništva, demokracije in svobode, se človek sprašuje, kaj je hudega za vsem tem, da toliko let razvoja tehnike, znanosti in civilizacije ne pripomore k temu, da bi bili tudi bolj ljudje. Kar nekako smo se znašli v razmerah, da se v družbi težko pogovarjamo, poslušamo, dogovarjamo, vse težje je urejati skupne zadeve.

Ves svet leži v zlu
Pisatelj Prvega pisma apostola Janeza je zapisal, da je zlo zelo očitno v svetu, kot, da bi ves svet ležal v zlu (1 Jn 5,19). Če bi vzeli to misel dobesedno, bi bila zelo črnogleda, toda v nekaterih obdobjih je zlo še močnejše in bolj očitno, čeprav je njegova značilnost, da se zna potuhniti in obleči v lepo podobo. V sodobni družbi je zlo predvsem v napuhu, da želimo živeti in urejati skupne stvari iz sebe, svoje moči, pameti in znanja,

včasih tudi na račun drugih. Zablodili smo v sanjsko družbo, želimo biti preskrbljeni, uživati, se izogibati trpljenju in živeti čim bolj na lahko. Čeprav obstajajo ideje o solidarnosti in dobroti, te ne sežejo prav globoko, bolj očitne po so sebičnost, brezčutnost in tudi škodoželjnost. Svet sebičnega grabljenja dobrin in užitek je tako preplaval vse plasti mišljenja in kulture, da smo skoraj nezavedno prepojeni z njim. Za tem pa se odpira realizem kreditov, stečajev, državnega dolga in kupi neodgovorno porabljenih sredstev, tudi na račun prihodnjih generacij. Egoizem še vedno veča bogastvo nekaterih posameznikov, več pa se revščina delavcev, brezposelnih, manjših podjetnikov in kmetov. Za tem zlom, ki se vidi navzven, je prisotno še tako imenovano 'politično zlo' iz prejšnjega režima, ki je imel v bit svojega obstoja vgrajeno nasilje in strah. Temu zlu se postavlja po robu drugo zlo, sicer manjše, vendar z istim predznakom. Bojujeta se med seboj za vpliv v družbi in si pri tem škodita do onemoglosti. Če eni naredijo kaj dobrega, to drugi oblatijo in obratno. Na osnovi tega boja postaja družba vedno bolj polarizirana ali pa še bolj apatična in nezadovoljna. Poleg tega so še druge družbe in sile, ki se vpletajo v boj za prevlado. Verjetno nas bo ta boj še dolgo imel v kleščah, da ne bomo mogli shoditi kot država in tudi na ekonomskem področju. V teh razmerah je zelo pomembna vloga duhovnosti in vere, da delujemo v smeri odrešenja. Ni lahko začeti drugačne poti življenja, mišljenja in odnosov v družbi, ki je prepletena s predsodki in zlom. Mnogi ljudje so obupali, želijo si ven iz tega, mladi so se začeli preseljevati v tujino, drugi hočejo vzeti pravico v svoje roke in v jezi razbijati vse povprek. Toda še ni videti resnične želje po spremembi in izhodu. Morda se ogrevamo za to, da bi začeli spreminjati duha, misli in odnose, da bi se soočili z zlom in ga ustavili.

Usmiljeni pogled Boga
Ko govori sveti Janez o zlu v svetu, poudari, da ga moramo gledati v luči Jezusove zmage nad njim. Če se

naslonimo na Boga, ki presega vso temo in je usmiljen do človeka, potem se je mogoče boriti proti zlu v sebi in v družbi. Zlasti je treba uporabiti sredstva posta, molitve in dobroteljnosti. Pomemben je tudi dar odpuščanja in

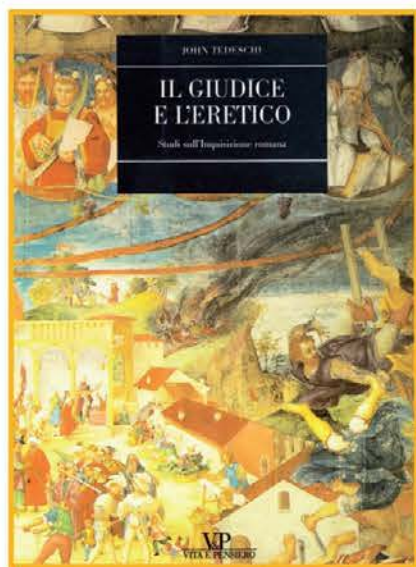
"Ob dejstvu zla, ki ga srečujemo v sebi in v družbi, nas Prvo pismo apostola Janeza vabi k resnemu soočenju z njim in k okrepljeni veri v Jezusa Kristusa. On prinaša moč, da se moremo v vseh življenjskih okoliščinah boriti z zlom in ga zaustaviti."

usmiljenja. Evangelist pravi, da, če kdo vidi brata, da greši, naj prosi zanj, in mu bo Bog dal življenje. (1 Jn 5,16) Jezus je na križu trpel vse naše grehe, zato jih more tudi odpustiti, če se jih kesamo in se obrnemo k njemu.

Tiste, ki se pri tem skrivajo v pravičnost in varnost svoje religije, imenuje Janez antikriste, ker zanikajo Božji prihod na svet in njegovo odrešenje. Pristanek na zlo je v bistvu nevera, da ne verujemo, da nas more Bog rešiti v Jezusu Kristusu, in to iz vsakega življenjskega stanja, in da so vsi grehi odpustljivi. V tem smislu je zlo tudi človeška samozadostnost, ko si misli, da se more sam, v svoji moči, boriti proti zlu. Mnogi z veliko težavo sprejmejo Kristusovo odpuščanje in njegovo pomoč, prav tako se tudi nočejo kesati svojih grehov in zla, ki ga počenjajo. Juda je zakrknil v svojem zlu, Peter pa se je skesal in se oklenil Odrešenikovega odpuščanja. Krščansko duhovno življenje je odločitev proti grehu in zlu za polno življenje v moči Kristusove ljubezni. Pomembna sta budnost in spomin, da smo vztrajni in ne odgovarjamo na zlo z zlom, ampak z odpuščanjem, usmiljenjem in resnico.

Ne maliki, ampak Jezus Kristus
Kot je potrebno skrbeti za pravico, poštenost in pomoč, je tudi pomembna svoboda od različnih nadomestkov, lažnih užitek in malikov. Podamo se na strmo pot, ki ne sme delati popustov, te pa hudobni duh spretno primika, da bi spodnesel človeka in zlomil njegovo zaupanje v Boga. V moči Jezusove zmage na križu moremo tudi danes premagati vsa zapeljevanja zla in zapeljivce, ki nas želijo odvrgniti od njegovega odrešenjskega daru. Postal je človek in stopil v globine naše človeškosti, da bi jih osvobodil in odrešil. Zato se s postom, molitvijo in dobroteljnostjo v vseh okoliščinah odpiramo k njemu in nosimo križ svojega življenja ter križe svojih bližnjih. Korak za korakom se bo začelo zlo manjšati in ne bo šlo naprej. V skupnosti ob Božji besedi in zakramentih moremo krepiti vero v Jezusa Odrešenika in svojo izkušnjo osvoboditve ter odpuščanja posredovati še drugim. Zlo vsekakor ni vsemogočno.

Primož Krečič

"Tudi izrečene kazni so bile kaj mile. Da je to res tako, se bomo prepričali pri obravnavanju Galileja, kateremu zares ni prav nič manjkalo v njegovem 'ujetništvu'."

vodili, niso – kakor se danes dogaja – gledali samo, če so zadeve zakonite, ampak, če so obtožbe resnične ali ne. Pravo je torej bilo nekaj absolutnega, ker je resnica predstavljala najvišje dobro. Danes lahko rečemo, da se ga je polastil relativizem, saj resnica ne predstavlja več absolutnega dobrega, ampak je, vsaj zelo pogosto, relativna. Postopki so bili zatorej zelo rigorozni, zato pa so lahko bili (kot pokaže Galilejev primer) tudi zelo dolgi – kolikor časa je pač terjalo. Na poseben način lahko to zatrdimo za rimsko inkvizicijo, kateri tudi ne moremo naprtiti niti usmrtnitve na tisoče ljudi. Tudi izrečene kazni so bile kaj mile. Da je to res tako, se bomo prepričali pri obravnavanju Galileja, kateremu zares ni prav nič manjkalo v njegovem "ujetništvu". Kako pa je bilo z mučenjem? O tem v svoji knjigi podrobno in dokumentirano piše Christopher Black (*Storia dell'Inquisizione in Italia. Tribunali, eretici, censura, Carrocci*). Izvemo, kako je – v potrditev zgoraj povedanega – bilo cerkveno sodišče za tiste čase izredno napredno. Mučenje ni bilo tako hudo – celo v kaki deželi našega časa, vključno s kako demokratično državo, so

žrtve od deset do dvajset tisoč. Najbolj zloglasni rimski inkvizitor, Bernardo Gui, ki ga omenja in očrni tudi Umberto Eco, je posredno (usmrtila jih je vselej, ponavljam, civilna oblast) kriv za okrog štirideset izvršenih smrtnih obsodb, prek njegovega sodišča pa je šlo kar okrog devetsto ljudi. Na koncu velja še poudariti, da inkvizicije kot take pri nas nismo poznali, smo pa poznali t. i. "lov na čarovnice", a je to nekaj povsem drugega od inkvizicije. Ti procesi so bili pravno precej bolj pomanjkljivi od inkvizicijskih, zlasti pa so bili razširjeni po nemških in drugih severnih deželah kakor tudi na Balkanu. Inkvizicija je tako kriva za smrt kakih sto "čarovnic", ostalih usmrčenih čarovnic pa je bilo v Evropi kakih petdeset tisoč, za vsaj polovico teh usmrčenih žensk pa imajo zasluge protestanti (luterani, kalvinisti...). Z očmi današnjega časa je to seveda še vedno zelo tragično, kakor gre tudi za kar velike številkke, vendar pa še zdaleč ne dosega število žrtev modernih ideoloških režimov, kakor so te številkke tudi daleč od milijonov žrtev, ki sta jih povzročili obe svetovni vojni v 20. stoletju.

Andrej Vončina

Zakaj in kako nas neka umetnina vodi do Boga?

Upodobitev Marijinega vnebovzetja na začetku 3. tisočletja

Z Lanom Seuškom se pozna že iz njegovih dijaških let, s Škofijske gimnazije Vipava, kjer sem bil svetovalni delavec. Že takrat je bil nagraden za najboljšega kiparja med dijaki v Sloveniji. V študijskem letu 2010/2011 je bil tudi on med prejemniki skupinske študentske Prešernove nagrade za motiv Čakajoči – gre za skupino stiliziranih človeških figur, organiziranih v čakajočo vrsto. Oktobra 2012 je pod mentorstvom prof. Sergeja Kapusa in dr. Edvarda Kovača diplomiral na Akademiji za kiparstvo v Ljubljani. Naslov diplomske naloge: *Upodobitev Marijinega vnebovzetja na pročelju koprške stolnice*. To, kar takoj pade v oči, je, da se je Lan odločil za religiozno tematiko, da je njegovo diplomsko delo namenjeno točno določeni niši, oziroma timpanonu in da so kiparji "materialisti", da ne gre le za ideje in besede, temveč za fizična telesa v določenem prostoru. Lan se je v preteklih letih hodil učiti klesati kamen na Brač, ker mu učenje na likovni akademiji v Ljubljani ni zadoščalo. Razgledanost kiparja mora biti široka; v sebi mora nositi ideje, pogoj za to je, da v njem potekajo procesi, ki te ideje rojevajo; po drugi strani pa mora biti ozemljen, biti mora tudi obrtnik, ki svoje ideje utelesi. Vsekakor je Lanova skulptura Marijinega vnebovzetja nekaj posebnega. V meni zbujajo

mnoga vprašanja. Ali ta kip omogoča dojemanje Boga, Radikalno Drugega? Kajti to je oziroma bi moral biti temeljni namen

Tako si Marijino vnebovzetje v timpanonu koprške stolnice zamišlja Lan Seušek

religiozne umetnosti? Kaj pa če je religiozna umetnost celo ovira za dojemanje "Radikalno Drugega"? Simbolov se poslužuje tudi Satan! Tendence magije je, da bi svet spremenili v skladu z lastnimi željami. Tu ne gre več za odkrivanje resnice, temveč za določanje resnice. Mar ni to temeljni problem naše civilizacije, ki se zrcali tudi v umetnosti? Je Krištof Kolumb naredil Ameriko, ali pa je bila Amerika že prej, preden je Evropa zanjo vedela? Kako razumeti samega sebe? Mar nam ni vse dano; naše telesne in psihične

sposobnosti, naša sposobnost za duhovna vprašanja, naša sposobnost za razumevanje simbolov?

Smo še v stiku z resničnostjo, če pozabimo na temelj in se skušamo prepričati, da vse vemo, oziroma, da je resnično le to, kar razumemo in kar nam koristi? Pri tem pa kriterije za koristnost seveda določamo mi sami. Tehnicizem in racionalizem žal zatirata vsakršen "simbol", ki je potovanje v transcendenco in Celoto, ker stvarnost reducirata in fiksirata, s tem pa dokazujeta svojo norost in zaplankanost. Kateri so kriteriji, po katerih presojata, ali nas neka umetnina vodi k Bogu ali pa nas od njega celo odvrača? V judovstvu in islamu podobe Boga niso dovoljene. Kristjani sicer pravimo, da častimo Boga, ne pa podobe, ki Boga predstavlja. Ker pa podoba predstavlja Boga, je nekaj "svetega"

in jo je potrebno spoštovati. Toda istočasno smo v nevarnosti, da se ustavimo pri podobi, namesto da bi potovali proti Njemu, ki ga podoba predstavlja. Zato je potrebno podobe "lomiti", kot bi rekel Lan. Krščansko slikarstvo na Vzhodu se v marsičem razlikuje od zahodne krščanske tradicije, ki je veliko bolj senzualna in erotična. Romanika, gotika, renesansa, barok ...; so vsa ta obdobja umetnosti tudi posledica "lomitve" podob? Sprašujem se, kakšen šok je bil za ljudi - vsaj za nekatere, ko so npr. barokizirali gotske cerkve. Kako je Lan prišel od odločitve, da Marijino vnebovzetje predstavi na tak način, z uvedbo simbolne govorice, s transformacijo udomačene Kristusove podobe v Pelikana? Koliko je na to odločitev vplival študij in njegovo poznavanje zgodovine upodobitev Marijinega vnebovzetja? Koliko pa je bila ta odločitev sad navdiha in intuicije? Na kakšen način je ob ustvarjanju diplomskega dela odkrival stvarnost in tudi samega sebe?

In kaj ob tem kipu doživljamo mi? Strokovna javnost je opozorila na močne in predimenzionirane noge, ki kažejo na ukoreninjenost v ta svet, ter na eleganco, ki se dviga proti nebu. Je nesprejemljivo, da bi Lanova skulptura Marijinega vnebovzetja kdaj zares stala nad glavnim vhodom v koprsko stolnico? Je njegovo umetniško delo le "golobji kakec"? Kakor koli že, priznati je treba, da je mladi kipar drzen in samosvojen. Brez kompromisov lomi stare podobe, na ogled in v javno razpravo postavlja podobo, katere avtor je. Pri tem se zaveda, da tudi njegovo podobo čaka usoda "lomljenja". Kajti, kot sam pravi, bistvo ni uspeh ali neuspeh njegove skulpture, temveč to, da se zveličamo.

Bogdan Vidmar

Aktivno staranje in njegov potencial za našo družbo

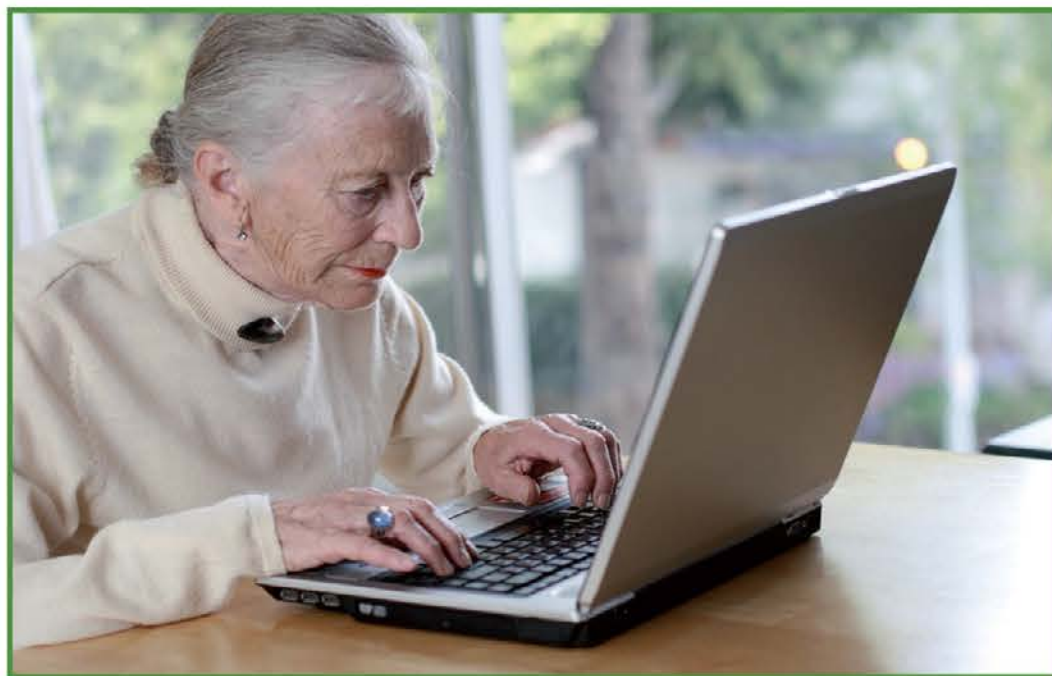
Ste že poskušali babici razložiti, kakšna je razlika med internetom, 'fejzbukom' in telefonom?

Danes govorimo o socialni krizi v Sloveniji. Mladi se pritožujemo, da nimamo zaposlitve, starejši govorijo o tem, da ne bodo nikoli šli v pokoj, in najstarejši ... no, najstarejši pogosto niso slišani. Če za trenutek pustimo naše vrle politike, da se ukvarjajo s tem, kako poskrbeti za mlade in starejše, se mi zdi, da najstarejšim lahko pomagamo tudi mi, in to takoj. In hkrati bomo nevede še zase poskrbeli. Izpostavila bom problem aktivnega staranja in njegovega potenciala za našo družbo.

Aktivno staranje pomeni, da tudi starejši prispevajo svoj delež družbi in živijo zdravo ter kakovostno življenje. Izkoristiti moramo izkušnje in znanja, ki jih imamo v poznejših letih. V ta namen je Evropska unija leto 2012 razglasila za evropsko leto aktivnega staranja. Zastavila si je tri cilje. Prvi se dotika zaposlovanja, in sicer starejšim želi omogočiti, da so lahko dalj časa zaposleni. Drugi cilj se navezuje na družbeno udejstvovanje EU, t. j. spodbuja starejše, da pomagajo družbi s svojimi izkušnjami in prostovoljnimi delom. Tretji cilj pa je omogočiti starejšim, da tudi na stara leta ostanejo samostojni. Pomembna dejavnika pri evropski socialni politiki sta družbena integracija in solidarnost. Družbena integracija je zelo pomembna, saj predstavlja središče socialne države. S tem, ko imajo vsi možnost vključevanja v družbo in aktivnega sodelovanja, je omogočeno ravno to, kar je bistvo socialne države, da poskrbimo tudi za najšibkejše. Družbena vloga sodi tako aktivnemu kot neaktivnemu prebivalstvu in v tem je prihodnost socialne politike. Staranje prebivalstva se odraža na vseh področjih človeškega delovanja. Tako se z njim sooča tudi EU na vseh področjih. V primarnih pravnih aktih je aktivno staranje omenjeno posredno, po osnovnih načelih, kot je npr. nediskriminacija. Osrednjega pomena pa je že ozaveščanje in poznavanje te tematike. Za uspešno aktivno staranje je potrebno razumevanje velikih demografskih sprememb, s katerimi se sooča sodobna družba. EU spodbuja države članice in regije, da poskušajo ozaveščati ljudi o

demografskih spremembah, hkrati pa, da skupaj iščejo rešitve, ki bi starejše prebivalstvo aktivno vključile v družbo. Lahko tudi kot prostovoljce pri projektih, kjer lahko delijo svoje izkušnje, ali pa enostavno tako, da se jim omogoči samostojno življenje, prilagojeno njihovim potrebam. Posredno ali neposredno se EU bori proti diskriminaciji na podlagi starosti, medtem ko se bori proti diskriminaciji invalidov, saj se pri starejših tveganje za nepokretnost poveča. EU podpira socialne inovacije, ki

predstavljajo, imajo pa vse večjo vlogo tudi pri aktivnem staranju. Po njih lahko hitro pridemo do informacij, blaga in storitev, družbene interakcije ter demokratičnih in civilnih procesov. EU si prizadeva za spodbujanje uporabe IKT, ki bi mnogim omogočile aktivno in zdravo staranje. Pri tem pa je bistveno to, da prvo IKT približajo starejšim oziroma jim omogočijo dostop do njih. Evropski programi financiranja tako spodbujajo različne akcijske načrte. V Sloveniji poteka več projektov o temi aktivnega staranja, med katerimi je najbolj

Za uspešno aktivno staranje je potrebno razumevanje velikih demografskih sprememb, s katerimi se sooča sodobna družba.

postajajo vse bolj pomemben vir novih in ustvarjalnih rešitev za socialne in družbene izzive. Sem sodi tudi iskanje novih načinov za spodbujanje aktivnega staranja. Tovrstno podporo zagotavlja s financiranjem novih pobud in projektov. V družbi so vse pomembnejše informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT). Mladi si življenja brez njih ne moremo

odmeven projekt Simbioza, ki pa še zdaleč ni edini. Sama vsak dan uporabljam računalnik za kratkočasenje z internetom, socialna omrežja, pisanje seminarjskih nalog, gledanje filmov, kupovanje izdelkov itd. Imam tudi pametni telefon, da lahko dostopam do interneta tudi na faksu in v trgovini, da pogledam, kdaj pride prvi

avtobus. Mislim, da nisem edina, ki diham s temi stvarmi. Pa kljub temu imam težave, ko ne znam usposobiti tiskalnika ali ko na računalniku gori 'čudna lučka'. Takrat besno kličem brata ali prijatelja, in ko stvar uredijo, sem spet zadovoljna s sodobno tehnologijo. Lahko si samo predstavljam, kako je starejšim ljudem, ki vse lučke na računalniku vidijo prvič, saj z njimi niso odraščali ali pa jih spoznali dovolj zgodaj, da bi se brez težav nanje navadili. Ne bom pozabila, ko si je starejši prijatelj odahnil, da poleg mobilnega ne potrebuje s seboj nositi telefonski imenik, saj je to 'skrito' v tej napravi. In danes z veseljem pokliče svoje nečake na drugi konec Slovenije.

EU, pa tudi Slovenija, nam ponujata veliko možnosti za sodelovanje pri aktivnem staranju. Sami se lahko odločimo, ali bomo sodelovali ali ne. Kot prostovoljci in s pomočjo inovativnih projektov se lahko udejstvujemo v družbi in s tem pomagamo tudi starejšim. V zameno pa lahko oni delijo svoje znanje in izkušnje z nami. Mislim, da je potrebno začeti pri sebi. Mogoče tudi tako, da babici razložijo, kakšna je razlika med internetom, 'fejzbukom' in telefonom. In, da nonotu poveš, kako naj si na mobilni spremeni jezik nazaj v slovenščino, medtem ko si ga je po pomoti nastavljal v madžarščino. Ali pa, da starejši sosedi pomagajo prečkati cesto in njenega moža pol ure poslušajo, saj bi rad delil svoje izkušnje iz povojnih let.

Verjetno nisem edina, ki ima izkušnje s starejšim profesorjem, ki je prvič uporabil power point. Verjetno bi njegov občutek zmagoslavja lahko primerjali z mojim, če bi takrat znala usposobiti tiskalnik brez kabla. Ko je babica po moji elektronski pošti poslala sestri sporočilo, je bila zelo vesela. In ko smo dedku povedali, da obstajajo mobilni tudi z večjimi tipkami, si je enega takoj priskrbel.

Mislim, da je okoli nas veliko starejših, ki potrebujejo pomoč. Pomoč, za katero ne potrebuje posebnih znanj. Včasih je dovolj tudi, da zgolj poslušajo. Vprašanje je, ali jih želimo videti in ali jih želimo slišati. Morda pa prve lahko srečamo na obisku v domu za ostarele ta vikend in jim s tem polepšamo cel mesec. Niti predstavljati si ne moremo, kako lahko pol ure naše pozornosti človeku polepša dan. Sama sem kot prostovoljka dve leti hodila v dom za ostarele. In vsakič sem se vračala nazaj dobre volje, saj sem se tam res veliko naučila in hkrati nekemu polepšala dan.

Marija Busija

Ob poimenovanju prvega "Slovenca" v 2013

Poimenovanje otrok kot čudno znamenje

Vsako leto ob novem letu slovenski mediji poročajo o tem, kdo je prvi slovenski državljan (uporabim raje to besedo, ker ni nujno tudi Slovenec), ki se je kmalu po polnoči rodil. Letos je to bil deček, ki se je rodil v Brežicah, nase pa je – bolj kot s svojim jokom, ki ga do nas iz daljnih Brežic gotovo ni bilo slišati – opozoril zlasti s svojim nevsakdanjim imenom: Ajnur. Na ta eksotična imena se človek sčasoma celo navadi in se navadno le nasmehne, morda zamahne z roko in gre naprej v dan, ki je pred njim. Zame bi tudi tokrat veljalo tako, a me je vseeno spodbudil k razmišljanju tisti kratki 'protest' proti čudnim imenom, ki ga je v svojem FB stanju objavila sošolka s Teološke fakultete, ki je doma prav tam v okolici Brežic. Napisal sem ji, da tudi Tolkien ne bi bil zadovoljen s tem otrokovim imenom. Vzeto je namreč iz njegovih del, pa še to ne ravno dosledno. Poglejmo. "Ajnur" so namreč "tisti, ki so sveti" oz. so to angelske vrste. Če bi dejali na kratko, potem so "Ajnur" angeli, ampak to je množinski samostalni, en angel bi namreč bil "Ajnu" - pač izvirno po Johnu Ronaldu Reuelu Tolkienu, ki je bil profesor književnosti, jezikoslovec in etimolog (predvsem strokovnjak za germanske jezike). Pa ni največja težava v rabi množinskega samostalnika namesto edninskega. Kar bi zmotilo tudi velikega

britanskega jezikoslovca in književnika, je – po mojem skromnem mnenju – zlasti dvoje, kar kot težavo opažam tudi sam. Prva zadeva je nerealnost ljudi. Sir John Ronald v svojih delih namreč nikdar ni bežal iz resničnega sveta, ampak je le-ta skrit pod patino fantazijskega jezika. Zadeva je, če dobro pogledamo, zelo podobna zadnji knjigi Nove zaveze, kjer je še kako resnični svet opisan v apokaliptičnem jeziku. V obeh primerih gre za svet, ki je resničen, a ni nujno fizičen – prej metafizičen. Gre torej za stvari, ki so resnične, a presežne. Tolkien je svoja dela napisal zato, da bi človek postal bolj realen, ne manj. Želel je, da bralec prevzame nase odgovornost in se poda na zahtevno življenjsko pot, kot to velja za Froda v Gospodarju prstanov ali za Bilba v Hobitu, ki smo ga imeli nazadnje priložnost gledati. Želel je, da bralec bolj polno okuša resničnost življenja, ne pa, da beži od nje. Ta beg od resničnosti je žal danes nekaj zelo pogostega. Vsak od nas pa, vsaj malo, beži – na tak ali drugačen način. Dela, kakršna so te velike stvaritve britanskega akademika, nam lahko pri trudu za polno življenje vsekakor pomagajo, a pod pogojem, da jih ne jemljemo z levo roko kot zgolj fantazijsko literaturo. Druga zadeva je "izročilo", ki mu s tujko rečemo "tradicija". To je tisto, kar se je v

Danes ljudje ne znamo več živeti v realnosti, ampak od nje bežimo. Odpovedujemo se tudi, zelo na lahek način, zakladnici izročila.

dolgih stoletjih nabralo v zakladnici, ki so jo pridno polnili naši predniki, nam pa je bilo izročeno, da bi to izročila naprej, pa tudi sami kaj lepega in dobrega dodali. Bistveni del te zakladnice je tudi krščanstvo oz. katolicizem, v katerem igra izročilo ključno vlogo, saj je eden od dveh ključnih elementov, ki

skozi stoletja prenašata iz roda v rod razodeto vero. To izročilo pa seveda dobi tudi obliko določenega prostora – za nas je torej poleg tega, da je katoliško, tudi slovensko. Zakaj govorim o tem? Ker so v to zakladnico nekoč spadala tudi imena, ki jim ne pravimo zastoj "tradicionalna". Za ta imena je veljalo, da so bila slovenska in katoliška. Danes je, žal, že nič koliko staršev, žal tudi katoliških, ki za poimenovanje otroka ne želijo več pobrskati po zakladnici našega izročila. Ime mora biti v vsakem primeru drugačno, po možnosti kratko. Pogosto sledimo protestantski modi dajanja starozaveznih imen. Druga zadeva so imena, ki jih sicer najdemo po katoliških deželah, a so to vendarle tuje dežele in kulture. Tretja možnost pa je "fantazija na delu", ko se sami prebijemo do "čisto novega" imena. Kako značilno za sodobnega človeka, ki je sam, s svojimi močmi, sposoben poskrbeti za svoje in bližnjih življenje. Velikokrat se to prizadevanje klavrno konča, saj ljudje pač nismo superheroi. Za našo družbo, če zaključimo, drži tisto, da je ime znamenje. Sam dodajam, da je znamenje tudi dajanje imen. Znamenje tega, da si pridno žagamo vejo, na kateri smo stoletja ne le stali, marveč tudi obstali.

Andrej Vončina

Razmišljanje o nepravni obliki sporočanja

Vpitje

Vpitje težko označimo kot obliko pogovora. Čeprav dva vpijeta drug na drugega, se navadno ne slišita in tako je njuna beseda monološka. Za to pa smo že ugotovili, da je pravzaprav beseda, ki je brez pomena. Z "vpitjem" sicer označimo zelo glasno govorjenje in način, kako nekdo izrazi jezo in nejevoljo. Prav tako lahko z isto besedo povemo, da je nekaj zelo vidno zaradi kontrasta z

greh znak naše svobode, pa je vendar hkrati tudi znak negodovanja in neupoštevanja dobrohotnih navodil Boga, ki je ljubezen sama.

Vpitje nadalje pomeni, da je nekaj vidno zaradi kontrasta z okoljem, ali pa, da se pojavlja v visoki in močni obliki. V mestih je bil velik greh, pojavil se je v izredno močni in razširjeni obliki in prav nič drugače ni danes. Tudi naša mesta vpijejo. Vpijejo pa tudi zato, ker je greh vedno kontrast okolju, še več, kontrast je človeku samemu. Beseda, ki ne spada v naš slovar življenja. Naše stvarstvo je namreč po besedi Boga samega "dobro" in človek

Ena izmed vrst monologa je vpitje, ki ga lahko primerjamo z grehom. Tako kot vpitje prinese razdor med dva, ki se prepirata, tako je greh prelom občestva z Bogom.

okoljem, ali pa, da se nekaj pojavlja v visoki in močni obliki. Ne nazadnje pa lahko s tem izrazimo tudi neko potrebo in željo.

Kako sem ob premisleku naših besed sploh pomislil na vpitje? V mislih imam Sodomo in Gomoro, ti svetopisemski mesti (1 Mz 18-19), ki sta bili polni razvrat. Tako polni, da je greh vpil v nebo in ga je Bog slišal (1 Mz 18,20). In ne samo to, zvok mu je bil očitno tako nadležen, da se je odločil, da pogleda, kaj se dogaja (1 Mz 18,21). Kakšna "beseda" je torej greh?

Če smo že prejšnjič ugotovili, da je beseda nekaj, kar prihaja iz našega srca na plano in se udejanja, je podobno tudi tu. Jezus pravi: "Od znotraj namreč, iz človekovega srca, prihajajo hudobne misli, nečistovanja, tatvine, umori". (Mr 7,21)

Razkrinkali smo torej, od kod prihaja greh, seveda na pobudo hudega duha, da ne bo pomote. Sedaj pa pogledajmo še, kakšno zvezo ima greh z vpitjem. Ne le, da je greh "glasno govorjenje", tako glasno, da zaduši vsak notranji glas. Z njim izrazimo jezo in nejevoljo nad Bogom samim. Čeprav je na neki način

"prav dober" (1 Mz 1). V tem stvarstvu je greh kontrast, saj ne spada v tisto, kar je dobrega. Ne v človeka ne v stvarstvo samo. Ne bi rekel, da je bil človek izgnan iz raja, ampak, da je bil grešen človek izgnan iz raja. Ne zaradi človeškosti, temveč zaradi greha.

Še zadnji pomen vpitja: izražanje potrebe in želje. Menim, da je vsak greh veliko iskanje notranje potešitve. Greh jo prinaša na hiter in neučinkovit način. Človek ostane lačen, saj se je pital s praznimi besedami, od katerih se ne da živeti. Na koncu tako lahko ugotovimo, da tudi sami veliko doprinesemo k vsesplošnemu vpitju. In tu mislim vpitje v vsej polnosti te besede. Notranje vpitje, pa tudi zunanje, ki ga imamo moč videti na ulici. Kajti vse to prihaja iz srca ..., zato je prav, da se spogledujemo z obdobjem, ko se vpitje še ni naselilo v človeka. Z obdobjem raja, saj je "raj skrit v slehernem izmed nas, tudi v meni se skriva, in če le hočem, bo že jutri resnično nastal zame in trajal celo življenje". (Dostojevski) In tako bo tudi vpitje prešlo.

Matevž Vidmar

Izkoristimo priložnost in vzemimo za zgled!

Zakaj je za kristjane zanimivo islamsko bančništvo?

V času, ko je zahodnjaška bančna politika v globoki krizi in je s tem posledično povezana tudi nestabilnost političnega vladanja, je islamsko bančništvo eno izmed najhitreje rastočih finančnih industrij z ocenjeno velikostjo sektorja več kot 1000 milijard dolarjev ob predpostavki bonitetne agencije Moody's, da se bo ta številka v prihodnosti še petkratno povečala. Glavna načela islamskega bančništva so prepoved obresti, spekulacij in vlaganja v tvegan kapital. Prav tako je prepovedano vlaganje v vojaško industrijo, pornografijo, alkohol in igre na srečo. Na tem mestu hitro pridemo do ugotovitve, da je islamsko bančništvo pravo nasprotje zahodnjaškemu tipu bančništva. Žal lahko kristjani v zadnjem času v medijih preberemo veliko slabih novic o nemoralnih poslih cerkvenih institucij v naši državi in drugod po svetu. Zakaj nas ne moti, da denar, ki ga imamo naložen na banki, lahko konča kot investicija za novo orožje, ki ubije na tisoče ljudi, ali kot naložba za kontracepcijska sredstva, ki preprečujejo, da bi človek živel v skladu z lastnim telesom? Ali nismo kristjani proti temu?

Prvo islamsko banko so ustanovili pred 50 leti v Egiptu, danes jih je po svetu več kot 325. Niso omejene samo na muslimanski svet, ampak so razširjene po vsem svetu. Islamski finančni sistem temelji na šeriatskem pravu, ta pa na temeljih muslimanske svete knjige Koran. V islamu trgovanje ni nič spornega, ker je bil tudi prerok Mohammed trgovec.

Svetovni finančni sistem se osredotoča na ekonomski in finančni vidik transakcij, medtem ko islamski poudarja etične in moralne vrednote. Prvi temelji na obresti, drugi pa na poravnavi dobičkov in izgub. Glavni cilj islamskega bančništva je ta, da so ljudje upravičeni do svojega zaslužka, če je ta pridobljen na pošten način. Eno izmed glavnih načel je tudi obvezna miloščina, po kateri mora vsak finančno sposoben musliman vsako leto darovati 2,5 % svojega zaslužka revežem. Posebnost tega bančništva je tudi ta, da imajo banke posebne nadzorne organe, ki preverjajo, ali banke delujejo v skladu s šeriatskim pravom.

Islamsko bančništvo na Balkanu

Bosnia Bank International predstavlja prvo islamsko alternativo bančništva v Evropi, poleg tega pa z inovativnimi poizkusi, kot je primer Sarajevo Business Forum, neposredno spodbuja podjetniški način vključevanja lastnikov kapitala s stvarnimi ekonomskimi dejavnostmi, kar je eden od glavnih ciljev islamskega oz. poslovnega bančništva (Čolan, 2013). Banka ima v Bosni in Hercegovini velik uspeh, zato je realno pričakovati, da bo razširila svoje delovanje v tujino, problem predstavlja le tamkajšnji politični sistem. Islamske banke bodo kmalu prišle na sosednjo Hrvaško, kjer so uredili zakonske predpise za njihovo delovanje. Tudi papež Benedikt XVI. je priporočil komercialnim bankam, naj prevzamejo principe islamskega bančništva zaradi moralnega in etičnega zgleda. Svetovne banke gledajo na denar kot na blago, ki se prodaja in kupuje, kar je seveda v nasprotju s funkcijo denarja kot sredstva izmenjave in merila vrednosti drugih stvari. Muslimanska vera prepoveduje zaslužek denarja z denarjem, vendar tudi omogoča dobiček, potem ko denar preide iz monetarne v ekonomsko funkcijo. Alternative v bančništvu torej obstajajo. Grozljivo je spremljati zgodbe o pohlepu bank in bankirjev, ki se končejo s propadanjem družin, onesnaževanjem narave

Muslimanska vera prepoveduje zaslužek denarja z denarjem, vendar tudi omogoča dobiček, potem ko denar preide iz monetarne v ekonomsko funkcijo.

in bankrotom držav. Zakaj se kristjani ne vrnemo k svojim koreninam in zavrnemo to nemoralnost in sprevrženost v bančnem sistemu? Izkoristimo priložnost in vzemimo za zgled etične in moralne temelje islamskega bančništva!

Janez Rutar